www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 102. — Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 2. мая, 1923. — VOL. XXXI. — No. 102. — Jersey City, N. J., Wednesday, May 2, 1923. — THREE CENTS

ЄДНАЙТЕ
НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО
У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

НАЙВИСШИЙ СУД ЗНОСИТЬ ЗАРЯДЖЕННЄ УРЯДУ ПРО ВОЖЕННЄ ТРУНКІВ КОРАБЛЯМИ

ВАШІНҐТОН, 30. квітня. — Найвисший Суд Злучених Держав видав нині рішенне, котрим зноситься недавнє зарядженнє генерального прокуратора, забороняюче воженне алькоголічних трунків американськими кораблями на повнім морю. На основі рішення Суду, американські кораблі малиби право возити горячі трунки на повнім морю, але зате ані американські ані чужі кораблі не мають права вїздити з напитками в обруб три-милевого прибережного пояса.

Своє оречення про дозволенне воження горівки на американських кораблях на повному морю Суд опирає на словах конґресового закона про проґибіцію; Суд станув на становищи, що слова закона забороняють особам носити при собі алькоголічні напитки, забороняють возити їх автами або якими другими способами на суші та при березі, але не забороняють возити алькоголь на повнім морю. Рішенне своїм змістом обмежує проґибіцію на мори до 3-милевого прибережного округа.

Властителі американських кораблів, котрі, як кажуть не могли конкурувати зі заграничними перевозовими підприємствами через заборону продажі алькоголю на американських кораблях, дуже вдоволені з рішення Суду.

ЗЕЛІЗНИЧА РАДА ПОКЛИКАЄ ЗЕЛІЗНИЦЮ ДО ВІДВІЧАЛЬНОСТИ

ШИКАҐО, 30. квітня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав завізвала перед себе на 21. мая Пенсилвенійську Зелізницю на слідство в справі закиду, що вона не послухала приказу Ради та не давала робітникам можности годитися через свою юнію в справі робітничої плати та умов праці.

Проти сеї залізниці є в Раді 169 зажалень зі сторони юній. Перше буде розібране зажаленнє юнії канцелярійних зелізничих робітників.

НЮЙОРСЬКИЙ МЕЙОР ХОЧЕ ВТЯГНУТИ ГАРДИНГА В БОЙКОТ ЦУКРУ

НЮ ЙОРК, 30. квітня. — Нюйорський мейор Гайлен, котрий недавно почав поборювати підношенне цін на цукор і зарядив в тій цили бойкот цукру, вислав нині телеграму до президента Гардинга, закликуючи його до видання відозви до всего народа Злуч. Держав абмежуватися в уживанню цукру.

Акція жінок проти високих цін починає справді обхоплювати щораз ширші круги. В Ню Йорку, приміром, протя-цукрові організації обєднують вже понад 5,000 хазяйок.

Рівночасно з бойкотом слідно вже його наслідки: ціни на цукор в гуртовій продажі вже починають спадати.

ЖІНКИ ПОСТАНОВЛЯЮТЬ ЦІКАВИЙ СПОСІБ ПРОПАҐАНДИ

ВАШІНҐТОН, 30. квітня. — Американська Жіноча Партія, котра старається стати третою великою американською партією, рішила завести оригінальний спосіб пропаганди: у Вашінґтоні саме має буди урядженний жіночий конґрес, котрий має відбувати правильні засідання зовсім так, як се робить конґрес Злучених Держав та нараджуватися над тими самими справами. Жіночий конґрес має почати свої наради в день зібрання федерального конґресу.

Жіночий конґрес має міститися в домах проти Капітолю. Його наради та організація має бути докладним наслідуваннем федерального конґресу. Організаторки пляну кажуть, що в той спосіб вони хочуть показати краєви погляди жінок, віднести політичну мораль та поправити характер законодавства та особистий склад федерального конґресу. Очевидно, головною цілю жіночого конґресу буде добувати повне зрівненне жінок з мущинами перед правом.

ПРЕЗИДЕНТ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ПРОТИ ПЕРШОМАЄВОГО СВЯТА

ВАШІНҐТОН, 30. квітня. — З приводу свята 1. мая, яке в Европі є святом межинародної солідарности робітників, Самуель Ґомперс, голова Американської Федерації Праці, видав публичну заяву, в котрій підчеркує, що після загального розуміння зорганізованих в юніях американських робітників свято 1. мая не є для них ніяким святом, а звичайним робітничим днем.

МЕКСИКАНСЬКІ РОБІТНИКИ СВЯТКУЮТЬ 1. МАЯ

МЕКСИКО, 30. квітня. — Заряд союза робітничих юній Мексика заявляє, що всі мексиканські робітники покинуть працю на день 1. мая та відсвяткують його як робітниче свято.

СОЦІЯЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ ТЕФТА

ШИКАҐО, 30. квітня. — Виконавчий комітет соціялістичної партії приняв на своїм засіданню резолюцію, в котрій домагається резиґнації Тефта, бувшого президента Злучених Держав, а тепер президента Найвисшого Суду, котрий побирає річної підпомоги в сумі 10,000 долярів від Карнеґіївської Фундації. Комітет домагається від конґресу парляментарного обжаловання та усунення з уряду Тефта, якщо він не захотівби зречися підпомоги добровільно.

Кілька тижнів тому стало відомим, що Тефт побирає річно 10,000 долярів з фондів, лишених відомим американським сталевим королем Карнеґі. Президент Гардинг, іменуючи Тефта головою Найвисшого Суду Злучених Держав, мав поставити Тефтови як умову зреченне сеї підпомоги, та Тефт мимо сього гроші далі побирав.

„КОПАЛЬНІ ТВЕРДОГО УГЛЯ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ЛІПШІ"

Вуглева комісія, установлена президентом Гардингом для розслідження добування вугля, видала про розсліди копалень в Пенсилвенії оречення, що добуванне твердого вугля (антрациту) відбувається як лишень можна ощадно. Каже комісія, що в тім згляді не можна завести вже ніяких ощадностий, та що знижка ціни на сей вуголь може прийти лишень від ощадностий в торговлі та вживанню вугля.

ЖЕРТВИ ВІЙНИ

Німецький міністер праці предложив німецькому федеральному парляментови остаточний урядовий розрахунок повного числа жертв війни в Німеччині.

Виходить з сього розрахунку, що велика війна пожерла в Німеччині не менче не більше, лиш 1, міліон 84 тисяч 298 людий, погибших від безпосередних наслідків війни, себто на поли бою або поза лінією наслідком покалічень.

Поданий міністром розділ убитих на офіцирів, підофіцирів та мужву не має в собі нічого дуже замітного. Зате замітний другий факт, а то число осіб, які щодо свого удержання були зависимі від погибших. Показується, що погибші удержували в годину смерти 1 міліон 945,000 осіб. По смерти своїх прокормителів вони лишилися без удержання, як найтяжча памятка по военній катастрофі.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ ЗА ЗАВЕДЕННЄМ УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ В КИЄВІ

Львівські польські часописи алярмують просторими статтями, що митрополит Андрій Шептицький предложив Римському Престолови многоважний і далекосяглий плян реорганізації української грецько-католицької церкви.

Він пропонує: Переміну назви „грецько-католицький" на „українсько - католицький". — 2. Утворенне в Києві українського патріярхату, що облекшить релігійне й політичне обєднанне усеї соборної України. — 3. Заведенне в богослуженнях живої української мови, намісце мертвої церковно-славянської.

Згадані часописі занепокоєні далекосяглостю сих плянів й остерігають Рим, „аби митрополит Шептицький не впав жертвою тоїсамої ілюзії, якої впав літ тому 503 папський нунцій Поссевіно".

НІҐЕРСЬКІ ФАРМЕРИ ПЕРЕНОСЯТЬСЯ НА ПІВНІЧ

При переводженю статистики хліборобського населення і змін у ньому, федеральний Департамент Праці поробив цікаві спостереження про ніґерських фармерів у полудневих стейтах. Іменно показалося, що у 1922-ім році 324,000 Ніґрів покинуло у тих державах працю на ріллі і перенеслося до міт і промислових центрів на півночи.

Розслїджуючи причини того явища, найдено, що у минулому році поширилися сильно черви, які нищать плянтації бавовни і тому богато чорних фармерів покинуло свої хозяйства, які не давали їм доходу. Та здається не без впливу були тут і другі причини. З одного боку теперішні відносно добрі заробітки у промислі притягнули богатьох Ніґрів, а далі і це мабуть найголовнійше — значне число чорних побувавши на війні побачили иньші порядки, чим ті, які панують у полудневих стейтах, познакомились з кращими умовами життя та культурнійши відносинами і рішили шукати цего кращого життя на Півночи.

Так у Джорджії 13% фармерського чорного населення покинуло свої хозяйства, через що з одного боку значно зменьшиться управлювана площа цего стейту, а через те й потерпить загальний його економічний стан. З Савт Каролайни від серпня 1922-го року виыандрувало 22.750 чорних фармерів, з Флориди, Алабами, Арконзас, Люїзіяни і Тенесі дещо менше. На всякий случай покидання Ніграми праці на ріллі почалось уже і в тих стейтах і не лиш що не зменьщується, а росте, так що і вони зможуть відчути на стані свого хазяйства цей відплив хліборобських і взагалі рільничих сил.

У порівнанні з аґлыним числом населення, яке покинуло працю на ріллі і перенеслося до міст на фабрики, а яке за последних два роки виносить 1,120.000 осіб, відсоток Ніґрів і то у одному лише році, значно перевисшає той процент, який вони творять у загальному числі населення.

ВІДЧИТИ В НЮАРКУ

Укр. Жін. Допом. Тов. в Нюарку уладжує серію відчитів для українських жінок, які будуть відбуватись що середи о 8. год. вечір в Роб. Домі при Бікон Стріт.

Перший відчит в сю середу мати-ме др. Л. Цегельський.

12 ЛЮДИЙ ПОГИБЛО В ПОЖАРІ

Підчас пожару 5-поверхового мешкального дому при Іст 109-ій вулиці в Ню Йорку, погоріло в суботу над раном 12 осіб. З того числа 11 людий належало до двох родин, котрі вигинули до одного. Всі померші були іміґранти. Кромі сього богато людий вийшло з огню з тяжкими попареннями тіла. Поліція розвела слідство, щоби дійти, чи огонь не повстав з підпалу, бо лишень кілька тижні тому назад недалеко звідти в подібнім пожари погибло 7 людий. Мешканці дому підносять закиди проти властителя дому, що причиною смерти та попарень була стара система пожарних сходів („фаер ескепс").

САМОВБИЙСТВО НА ГРОБІ ЖІНКИ

В місті Ґрифині в стейті Джорджії, поповнив самовбийство Гил Дрейк, президент „Сити Нешенел Бек" в сьому місті. Свого вчинку допустився він на гробі власної жінки, стріляючися з револьвера в голову. Бачило се богато людий, зібраних в той час на цвинтарі. Він лишив записку, в котрій каже, що він не винен нікому гроший, а його банк находиться в добрім фінансовім стані.

ЇХ СТАТИСТИКА А НАША

Американські ґазети, що доносили недавно про старання американського міліонера Крезге заасекуруватися на пять міліонів, зацікавлені високими асекураціями, старалися вивідати від асекураційних підприємств, кілько є в Злучених Державах людий, заасекурованих на суму 1 міліона долярів або більше.

Їх розсліди не дали бажаного висліду, бо більшість асекураційних підприємств показалася в тій справі дуже секретними та не хотіла зраджувати, на яку суму асекуровані їх люди. Тоді ґазети пробували дістати бажану інформацію, допитуючися богатих людий. На основі таких допитів, певно неповних, показалося, що в Злучених Державах є що найменче 60 осіб, асекурованих на один міліон долярів або більше.

Сю американську статистику можна протиставити українській статистиці. В той час коли Американці стараються обезпечуватися на високі суми, серед Українців не поширене ще порозумінне асекурації на стільки, щоби кожний іміґрант вважав своїм обовязком хочби належати до запомогової організації.

АМБАСАДОРИ АМЕРИКИ, АНГЛІЇ Й ІТАЛІЇ ВІДБУВАЮТЬ НАРАДУ З НІМЕЦЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ У СПРАВІ „ВОЄННОГО ВІДШКОДОВАННЯ"

ЛОНДОН, 30. квітня. — Тутешні часописі повідомляють з Берліна, що амбасадори Злучених Держав, Великої Британії й Італії відбули нині нараду з німецьким канцлером Куном у справі „военного відшкодовання" Німеччини для аліянтів.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОЧЕ ЗАПЛАТИТИ АЛІЯНТАМ 20 БІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ МАРОК В ГОТІВЦІ

ПАРИЖ, 30. квітня. — В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що французьке правительство одержало відомости, що німецький премієр Куно гадає предложити Франції плян сплати „военного відшкодовання" в готівці, одначе меньше ніж 20 біліонів золотих марок.

Се предложенне має він передати Франції завтра або позавтра.

Кажуть, що канцлер Куно предложить, аби Німеччині уділено міжнародню позичку, з якої вона могла би сплатити аліянтам „відшкодованнє".

Французькі урядовці не вірять в успіх сеї пропозиції.

Один з французьких урядовців каже, що німецьке правительство на ділі не робить певно означеного предложення, а тільки хоче зблизитись до предложення американського державного секретаря Чарлса Евенса Гюса, котрий при кінці минулого року радив, щоб аліянти віддали справу „відшкодовання" до вирішення спеціяльній комісії фінансових експертів (знавців).

Загалом у французьких урядових кругах не вірять, аби правительство Куна перевело сю справу, а натомісць заповідають, що слідуюче коаліційне німецьке правительство вспіє довести вирішенне сеї справи до кінця.

НІМЕЦЬКИЙ СОЦІЯЛІСТ ЗА СПЛАЧЕННЄМ АЛІЯНТАМ 30 БІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ МАРОК

КЕЛЬН, Німеччина, 30. квітня. — Нині промовляв тут німецький соціялістичний посол др. Рудольф Брайтшайд, котрий заявив, що Німеччина повинна повідомити аліянтів, що годиться заплатити їм 30,000,000,000 золотих німецьких марок „военного відшкодовання". З того, казав він, Франція повинна дістати 26 біліонів, що обіймало би вже і кошти її окупації Рурщини.

Далі він заявив, що Німеччина і Франція повинні заключити між собою взаїмну умову, що не будуть на себе нападати протягом 100 літ.

Притім, казав він, Німеччина мусить одержати забезпеку своїх границь.

ПЕРШЕНСТВО ДЛЯ АМЕРИКИ У СПЛАТІ ВИДАТКІВ ДЛЯ АЛІЯНТІВ

ПАРИЖ, 30. квітня. — Аліянти згодились признати Америці першенство у справі звороту її коштів удержання окупаційної армії в Надренщині, в Німеччині.

Та сума після обчислення американської влади виносить $225,000,000.

ПРОВІДНИК СОЦІЯЛІСТІВ ПРОТИ ГАЛАБУРД В ПАРЛЯМЕНТІ

ЛОНДОН, 30. квітня. — Провідник Партії Праці в британському парляменті Ремсей МекДанелд осудив своїх товаришів за неприличні виступи в парляменті, у статті в соціялістичній ґазеті.

ФРАНЦУСЬКА ВТРАТА ІЗЗА ОКУПАЦІЇ РУРЩИНИ

ПАРИЖ, 30. квітня. — Наслідком окупації Рурщини три четвертини фабрик в Льотаринґії замкнено. Їм не достав угля і се перша очевидна втрата Франції ізза її окупації.

ПІДПИСАННЄ УМОВИ МІЖ ТУРЕЦЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ І АМЕРИКАНСЬКИМ СИНДИКАТОМ

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 30. квітня. — Нині підписано в Анґорі (тимчасовій столиці Туреччини в Малій Азії) умову між турецьким правительством і американським синдикатом під проводом бувшого адмірала американської фльоти, Колбі М. Честера.

В імени турецького правительства підписав умову міністер прилюдних робіт, а Американець Клейтон Кеннеді за синдикат Честера.

Умова, як звісно, обіймає віддачу американському синдикатови будови зелізниць і добування нафти.

ТОРГ ТУРЕЦЬКОЮ ЗЕЛІЗНИЦЕЮ

ЦУРИХ, Швайцарія, 30. квітня. — Тутешні часописі повідомляють, що шери (уділи) Багдадської зелізниці (в Малій Азії) закупив один з тутешніх банків від німецької компанії ще з початком світової війни.

Тепер сей банк має 55% шерів, які хоче продати американському синдикатови адмірала Честера.

ДОГОВІР ТУРЕЧЧИНИ З АМЕРИКАНСЬКИМ СИНДИКАТОМ

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 29. квітня. — В тутешніх турецьких урядових кругах заявляють, що договір між американським синдикатом адмірала Честера і турецьким правительством буде підписаний, дарма, що аліянти противляться сьому договорови.

Полковник Кеннеді виїхав до Анґори (тимчасової столиці Туреччини в Малій Азії), щоби підписати договір з турецьким міністерством прилюдних робіт.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокче число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сиґі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗАНЕПАД НАРОДНЬОГО ШКІЛЬНИЦТВА НА УКРАЇНІ.

Після даних, зібраних редакцією „Нової України", що виходить в Празі під редакцією В. Винниченка й М. Шаповала, заінтересованнє ґазет народною освітою на Україні дуже слабе. Часописи посвячують богато разів більше місця Пілсудському, Корфантому, Поніковському, станови фінансів Австрії, Стинесови й Мусолінови, як освіті українських селян і робітників. Лишень раз на два-три місяці, якась большевицька ґазета помітить десь серед новинок про вовків коло Харкова, стрічку-дві про становище шкіл. Через те лишень з великим трудом можна з сих новинок уложити собі образ народнього шкільництва на Україні.

Всеж таки й після сих большевицьких даних стан його представляється не зовсім так світло, як се голословно люблять розписуватися в своїх передовицях редакторські папуґаї з агентських ґазет большевії. Ось факти: Після ґазети „Пролетарий", харківського большевицького орґану, видаваного для клясового освідомлення українських селян та робітників московською мовою, становище шкіл у харківському повіті дуже тяжке, що значна частина шкіл не працює через недостачу топлива, яке мали доставити большевицькі комісарі, а не доставили. „Комунист", офіціяльний орґан комуністичної партії (очивидно, московської, бо українська й досі на Україні заборонена) в Харкові, говорить багацько про наукові виправи Німців на Україну, виправи, які має вести такий-а-такий вчений, а який їх ще не повів, але про народну освіту нічого не говорить.

Про зїзди большевицьких бюрократів, що мають кермувати справою народної освіти, говориться в ґазетах дуже коротко, але й з тих коротких звітів виходить образ, який бувби непідхлібний навіть для царату. Після звіту представника харківського Наробраза, на Харківщині за чотири послідні роки число шкіл зменчалося з року на рік, поки воно не зійшло з 1,800 в 1920. році на 1,102 в сьому році; з учениками сталося те саме: з 151,750 в 1921. році їх число зійшло до 112,000 в сьому. Значиться, за два роки число учеників поменчилося о цілу третину.

Инча большевицька ґазетка подає ще замітнійший факт. Після „Вістий", в той самий час, як большевицькі публичні школи з ріжних причин падуть і своїм числом і числом своїх учеників, зростає число шкіл приватних, в яких учать всяких, з большевицького погляду, „неблагонадьожних" річий. Ще більше замітно се, що до сих „неблагонадьожних" шкіл посилають дітий своїх не лишень робітники, але й большевицькі комісарі.

Отсі факти показують, що народне шкільництво на Україні находиться в дуже невідраднім положенню. Уряд ним не цікавиться та за нього не дбає. Населеннє не має довіря до большевицьких шкіл, не лишень населеннє, але й самі большевицькі комісарі. Дивуватися сьому нема що. Большевицькі комісарі просвітою не цікавляться, бо вони знають, що їм прийде конець, як лишень народ здобуде собі освіту. Що сього вони сподіються, се видно з того, що самі большевицькі комісарі заздалегідь приготовляються до „нових порядків" та шлють свої діти до приватних шкіл, де вчуть і стару московську правопись, і стару цареславну історію Росії, і переслідуваний на базарах „закон божий".

ІНТЕРНАЦІОНАЛ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА.

ПІД ПРОВОДОМ О. АРХИПЕНКА.

Дня 14. квітня с. р. у Берліні відбулись установчі збори міжнародного товариства для поширення модерного мистецтва. Збори відбулися з почину нашого земляка-різбаря Олександра Архипенка в його робітні.

На зборах були присутні видатні діячі на полі мистецтва з Німеччини, Австрії, Італії, України, Америки, та Японії. Від провідних мистецьких орґанізацій у Франції, Сербії, Чехословаччині та Латвії прийшли листовні відповіди із заявами про їх повну згоду приєднатись до нового Інтернаціоналу.

Нова орґанізація має головним завданнем знайомити Америку з модерним мистецтвом Европи, а Европу з модерним мистецтвом Америки, а також служити справі встановлення тіснійших взаїмних відносин між діячами на полі модерного мистецтва в ріжних країнах і частинах світу. Для цеї мети товариство видавати-ме журнали і публікації; буде влаштовувати вистави та відчити, а можливо, що й повідкриває постійні музеї з найкращими зразками нового мистецтва.

На установчих зборах намічено склад членів для німецької і для деяких інших національних секцій. У справі решта національних, згляднo державних секцій навязується переписка з видатнійшими представниками модерного мистецтва у відповідних країнах. Українських секцій напевне буде дві: одна для Західної і друга для Східної України (якщо з останньою пощастить навязати постійні зносини).

Незабаром має бути оголошений маніфест нового інтернаціонала.

Р.

ЩО Є НАЙВАЖНІЙШЕ.

Остання „розмова про культуру". — Як утворюється національна культура. — Культурна атмосфера. — Слова Генриха IV і Ст. Томашівського. — Одиноко можливий шлях.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Боюсь, чи не надокучили вже читачам мої „розмови про культуру". Та нема ради: коли почав, то треба скінчити.

Мало сказати: „будуймо свою високу культуру". Треба ще сказати й показати, як це робиться. Щоб зясувати собі цей найважніший бік справи, треба передовсім вияснити, чому до сього часу український нарід такої культури не створив.

Культура — як цвіти. Де є сонце й свіже повітря, там і цвіти ростуть і процвітають. Культура для свого зросту й розвитку також потрібує сонця й свіжого повітря, а саме — **культурної атмосфери.**

Такої атмосфери досі в нас не було й, правду сказати, нема ще й нині.

Культуру творять люде. Ті люде мусять їсти й пити, але також мати резонас для своєї творчости, себто письменник мусить мати читачів, компоніст оркестри й хори для виконання своїх творів, маляр і різбяр — глядачів та покупців, співак і віртуоз — слухачів. Це все зветься культурною атмосферою, це є тим сонцем і повітром, що сприяють розвиткови та зростови культури.

Коли нація не витворила в собі такої атмосфери, то це недобре відбивається на її культурі подвійно. Частина її творчих сил зовсім гине, не знаходячи в своїм оточенню сприятливих для свого розвитку елементів. Друга-ж частина, якій пощастило вибитись на поверхню, кидає рідний ґрунт і переходить на службу до инших націй, які забезпечують їй необхідний матеріяльний і моральний резонанс.

На прикладі українського народу можемо простежити вплив цих обох некорисних чинників як найкраще.

Скільки творчих сил гине серед українського селянства й робітництва тільки тому, що батьки не розуміють, чого дитина хоче й до чого вона здібна — це годі й обчислити. Скільки можна знайти на нашім селі хлопчиків та дівчаток, що гарно малюють, вирізують з дерева, гарно співають або ґрають на саморобних сопілках та скрипках! Відома річ, то не все — генії, багато є серед них і пустоцвіту. Але, при належнім плеканню й розвитку, хто знає, які з них вийшли-б поети, музики та артисти! А тепер хіба один з тисячі вибється на широку світову дорогу, переборовши всі труднощі несприятливого оточення.

Для тих одиниць, що ціною величезної боротьби вибиваютьвь на поверхню, настає нова траґедія: траґедія самітности в своїй рідній атмосфері. Гоголь мусить писати по московськи, бо по українськи він матиме хіба яку тисячу читачів. Короленко — так саме. Мишуга мусить прибрати собі італійське імя „Філіпі" й співати на чужих сценах, бо своєї нема. Наша селянська дитина Дідур називає себе „Адамо Дідуро" й виступає перед світом то як Італієць, то як Поляк, бо в українськім суспільстві він ґрунту для виявлення свого хисту не має. Наш придніпрянський ґеніяльний земляк Архипенко не протестує, коли його називають Москалем, бо Українці його творчости не розуміють і його творів не купують.

Можна було-б повести ще десятки таких прикладів, але це кождий освічений Українець потрафить і сам зробити. Хто не знає, що нащі-ж люде, сини українського народу, своїми власними руками найбільше причинились до збудовання ворожих нам московської та польської культур!

Правда, не всі пішли орати чужу ниву, а частина українських творчих сил залишилась і на рідним ґрунті. Та це були не тільки ґенії, але й **герої.** Таке сполученнє ґеніяльности й ґеройства, як, прим., в особі Шевченка, трапляється раз на сто літ. Даремне один російський поет (Некрасов) казав:

„Поетом можеш і не бути —
Громадянином бути мусиш"...

Здебільшого в життю буває якраз навпаки: з кого добрий поет — з того кепський громадянин. Природа не наділює ту саму людину **всіма** чеснотами. Хто добре пише, чи малює, чи співає — той здебільшого не дуже дбає про свої громадські обовязки. Це сумно, але це так, а виїмки тільки стверджують загальне правило.

Коли отже нація хоче, щоб ті творчі сили не гинули для неї марно й не скріплювали своїми руками чужих, ворожих культур, то на це є лице одна рада: **витворити в собі самій культурну атмосферу,** яка давала-б можливість тим творчим силам залишатись на рідні ґрунті й мати потрібний для себе матеріяльний і моральний резонанс. Треба так зробити, щоб український письменник і поет не конче був засуджений на голодну смерть, щоб український співак і віртуоз не конче потрібували залежати від чужої публики, щоб український різьбяр і маляр не конче мусіли продавати свої твори чужинцям, щоб український журналіст не конче мусів „підробляти" в чужій пресі, щоб український учений не конче мусів числити на чужу допомогу... Треба нам мати свої академії, університети, музеї, свою добру пресу, свою наукову літературу, — тоді й ми самі инакше будемо себе шанувати, й цілий світ инакше до нас ставитиметься.

Скажуть: український нарід є бідний і не спроможеться на таке напруженнє сил. На це скажемо: **не бідний він, а тільки темний.** Коли обчислити, скільки українського народнього гроша витрачається рік-річно на горівку, самогонку й муншайн, то ми певні, що половини тих грошей вистачило-б на твореннє й утриманнє першорягної культури.

Скажуть знов, що для творення високої культури потрібні сприятливі політичні умови, що тільки в умовах власної державности може витворитись власна висока культура. Це також неправда. Найкращий тому доказ: Чехи й Фінляндці. Вони йшли до державности через культурну дорогу, а не навідворіт. Вони, як комашня, складали свою культурну будову камінчик за камінчиком, цеглинку за цеглинкою, й коли державність до них прийшла, то не застукала їх непідготовленими, а застала їх узброєними й вирихтованими, що називається, до зубів. Не тоді бо собак годується, коли вже йдеться на полюванне, а перед тим.

Один з давнійших французьких королів 'Генрих IV) свого часу мріяв про те, щоб кождий французький селянин що неділі мав у своїй зупі курку. Нам доводиться мріяти про щось инше; щоб кождий Українець мав на своїй полиці твори українського письменства, на своїй стіні — образ якогонебудь українського маляра, на своїм столі — українські ґазети й журнали. Коротко, але виразно це висловив наш учений Стефан Томашівський підчас одного Шевченківського свята:

— Коли в руках кождого Українця буде Шевченків „Кобзар", аж тоді будемо мати українську державу!

Сказані були ці слова років пятнадцять тому, але вони й до нинішнього дня не втратили своєї актуальности, тільки час поширив і поглубив їх зміст. Шевченків „Кобзар" — це лише символ, але розуміти треба під ним високу й широко розгалужену культуру.

Історія дала тепер українському народови „передишку". Невідомо, як довго вона триватиме, але нею треба з цілою енерґією та запопадливістю скористатися. Треба на неї дивитись не як на поразку, не як на катастрофу, а саме як на „передишку", яку історія в своїй невичерпаній мудрости нам дає, щоб краще зібратися з силами, щоб краще узброїтись і вирихтуватись до останнього й рішучого бою за нашу державність.

Конче мусимо зрозуміти цей натяк, цей перст історії, і відповідно його використати. Відповідно — це значить: усі сили нації кинути на „культурний фронт", на внутрішній фронт боротьби з нашим найлютійшим ворогом — **некультурністю й темнотою.** Кождий Українець мусить тепер найперше дбати про те, щоб у нас витворилась **культурна атмосфера.** Буде культурна атмосфера — виросте й пишна культура, виросте культура — навяжеться й **духовий** контакт між нами й зовнішнім світом, а буде такий контакт — то й державність українська, коли настане слушний час, буде для світу не несподіванкою, а річю самозрозумілою, природною й заслуженою.

До власної державности через власну високу культуру! — це мусить бути гаслом цілого українського народу. Шлях цей — через культуру до державности — може декому показатись занадто довгим і трудним, але в дійсности це найлекший і найкоротший, а що головне — **одиноко можливий шлях.**

Берлін, 16. квітня.

Радянин.

ЛИШ МИ САМИ.

Я запитався раз у моря —
Як нам в краю позбутись горя?
Та море мовчки хвилі гнало
І ради в відповідь не знало...

Тоді звернувся я до вітра —
Як нам змінить старе повітря?
Та вітер в полі щось шепоче,
Відповісти мені не хоче...

Питаюсь я тоді у сонця —
Чи воля гляне у віконця?
Та сонце наче усміхнулось
І від питання відвернулось...

Нарешті я взиваю Бога —
Коли-ж моя країна вбога
Від мук пекельних відпочне?
Та Бог мовчить!... І люд наш гине...

Ні Бог, ні вітер, сонце й море —
Мабуть ніхто вже не поборе
Укоренілі наші муки —
Лиш ми сами і наші руки!...

Ол. Неприцький-Грановський

ОБЄДНАННЄ У СПРАВІ ФЕДЕРАЦІЇ

Хвальна Редакціє:

Просимо помістити отсе оголошеннє у Вашій часописі:

Виконуючи ухвалу всеукраїнського конґресу відносно контролі всіх попередніх українських товариств, які займалися збіркою грошей на народні цілі, президія Обєднання Українських Орґанізацій, перевівши контролю Укр. Нар. Комітету, звернулась до голови Федерації Українців в Злучених Державах, п. М. Січинського, з проханнєм назначити день контролі, слідуючими листами:

I.

7. марта, 1923.

До
Федерації Українців в Злучених Державах
на руки
Вп. Мирослава Січинського
Рачестер, Н. Й.

Шановний Добродію:

Без сумніву, Вам відомо, що Український Конґрес, котрий відбувся в Филаделфії в днях 26-го жовтня, 1922, припоручив вибраній Екзекутиві Обєднання Українських Орґанізацій в Америці переглянути книги бувших центральних Орґанізацій чи Комітетів і взагалі тих, котрі займалися збіркою грошей на народні цілі, між иншими і Федерації Українців.

Екзекутива Обєднання на тій підставі через назначених нею людий переглядала вже книжки Укр. Нар. Комітету і здала своє справозданнє, а щоб виконати ухвалу Конґресу, отсим позволяє собі запитати Вас яко Предсідателя Федерації Українців, чи, коли і де можливо було би переглянути рівнож книги Федерації.

Очікуючи ласкавої відповіди, Зістаємо з глибоким поважаннєм,

ЗА КАНЦЕЛЯРІЮ ОБЄДНАННЯ:
Теод. Грицей рек. секр.

II

Вповажаний Пане:—

Дня 7. марта с. р. вислали ми на Вашу адресу слідуюче письмо: (Лист I.) Тому, що члени Обєднання жадають від нас оголошення контролі Федерації, просимо прислати нам відповідь, найпізнійше до 5. квітня с. р.; в противнім случаю подамо се до відома загалу в українських часописях.

З належним поважаннєм,

ЗА КАНЦЕЛЯРІЮ ОБЄДНАННЯ:
Теод. Грицей, рек. секр.

На це президія Обєднання не одержала жадної відповіди і тимсамим вважає справу для Обєднання за покінчену.

ЗА ПРЕЗИДІЮ ОБЄДНАННЯ:
о. Лев Левицький, предс.
Теод. Грицей, рек. секр.

Филаделфія, Па., 26. квітня, 1923.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЛИСТ З БЕРЛІНА.

Берлінська еміґрація найменьша, меньша від віденської, а вже з праською вона й рівнатися не може. Віденська гуртувалася кругом галицького правительства: її центр творили уповноважені й урядовці того правительства. В Чехії таким центром являється наш університет і аґрономічна школа. В них знайшло працю й заробіток кількадесять професорів, в них побирає науку кільканайцять соток українських студентів, головно Галичан.

Берлінська еміґрація не має такої точки зачіплення, вона здана на власні сили. Поки було посольство У. Н. Р., то в тім посольстві працювало кільканайцять урядовців, мущин і жінок, нині і посольства не стало. Тутешні еміґранти мусять собі самі давати раду, не числячи на ніяку допомогу.

Дехто жиє з гроша, наскладаного за добрих часів, та таких „щасливих" не богато, більшість працює де і як може, головно по видавництвах.

Видавництв у Берліні маємо кілька. Найбільші це: „Українська Накладня", „Українське Слово" і „Ратай". Крім того видав деякі книжки п. Вировий і п. Дякова, а також видавництво молодіжи.

Здається не перечислюсь, коли скажу, що требаби двох поїздів, щоб перевезти на Україну книжки, видруковані в Берліні заходом отсих видавництв, а при співробітництві тутешніх писменників, еміґрантів. Хто знає який брак української книжки на Україні, той зрозуміє, яке велике культурне діло зробила тутешня еміґрація.

За те з закриттем посольства У. Н. Р. майже припинилася тут усяка політична акція.

Це закриття посольства було свого рода сензацією дня. Большевики здавна гострили собі зуби на гарну палату при Кронпрінценуфер ч. 10, на якій сторчав гордий колись тризуб. По заключенню мира в Ризі стало ясним, що довго того одинокого нашого репрезентаційного будинку годі буде вдержати, але ніхто не сподівався, що так скоро і так нахально засядуть у ньому пахолки червоної Москви. Звичайно ідуть відповідні дипльоматичні ноти, по них справа переходить у суд, і т. д., а тут, — одної днини зявився віддіп поліційний, послови У. Н. Р. казали скоренько зібрати своє движиме майно і, по просто кажучи, викинули його на вулицю, з котрої оставалася йому одна дорога, — до готелю. Туди він і переїхав на короткий час, поки не перебрався до Праги, де тепер має катедру славянської фільольоґії. Большевики показали, що вони не тільки в себе вміють поступати безоглядно і брутально, а нашим громадянам, тим, що лівим оком зазирають до них, дали наглядну лекцію, як виглядає большевицький добрий тон.

Посольство У. Н. Р. не сподівалося такого поступовання з бувшим акредитованим послом і не подбало о те, щоб завчасу вивести з будинку речі, які до посольства не належали, як ось архів військово-санітарної місії. А шкода, бо таким чином пропали для них дорогоцінні матеріяли до історії побуту 400,000 українських полонених у Німеччині.

Та видно, що не тільки Поляк, але й Українець буває деколи мудрий лише по шкоді.

І не тільки архівів жаль, але й цілого будинку шкода, бо він переходить у руки Москви.

Там, де колись було українське посольство, буде тепер російський конзулят. Дійсно дивуватися треба, як так звана „Радянська Україна" помагає власними руками грабувати останки українського добра і подивляти взагалі треба людий, які вірять, що та „Радянська Україна" має щонебудь спільного з Україною. Хто тільки трохи тверезо дивиться на світ, цей ясно бачить, що це звичайна комедія і більш нічого.

Як Поляки кажуть „пусьціць Русіна на Русіна", так большевики пустили ніби якусь „Радянську Україну" на Українців, щоби до решти знищити їх змагання до самостійности. „Радянська Україна" робить це з запалом гідним кращої справи.

Ще не прийшла тутешня громада до себе після цього удару, як ось прийшов і другий, а саме признання Східної Галичини Польщі. Кождий свідомий і добрий Українець, так Галичанин як і Наддніпрянець, відчув діймаво тую кривду, яка сталася нашій народній справі, бо котрий би тобі палець не відрізали, а все таки боліти буде. Колиж хто цього болю не чув, то жаль, що він називається Українцем, сеж бо нашому народному орґанізмови відрізали не палець, а цілу, і то праву руку. А хоч ніхто з нас не вірить, щоби тая ампутація дійсно вдалася і щоби Україна лишилася безрукою калікою, то всеж таки ця надія не зменьшає хвилевого почуття сорому і болю. Та на цей біль є тільки оден лік, а саме обєднана енерґічна праця, щоби ратувати ідею нашої неділимости і самостійности. Коли ця ідея перейде в кров цілого нашого народу, не зважаючи на політичні кордони і на партійні ріжниці, то Україна стане таки єдиною, неділимою і вольною.

Ця думка була ніби провідною ідеєю сьогорічного Шевченкового свята в Берліні.

Жаль тільки, що теперішній видів тутешньої „Громади" не подбав, щоби це свято відбулося, коли не краще, то хоч так, як давнійшими роками, а то відсвяткували його там, де звичайно відбуваються сходини „Громади", в невеличкій кімнаті, позиченій від німецького жіночого клюбу. Гостий не було, а навіть і своїх чимало бракувало. Не вжеж може в котрого з нас не бути часу, щоб прийти на Шевченкове свято? В 8-ій годині в вечір позамикані бюра, отже ніхто не може виправдатися службовою перешкодою.

Гадаю, що якраз цього року, коли спали на нас такі важкі удари, всім нам треба було зібратися на свято нашого народного ґенія, котрий, як ніхто другий, единить нас, кріпить і взиває, щоби любити Україну і щоби за неї в останню важку мінуту навіть душу свою віддати.

І якраз цього року треба було Шевченкове свято відсвяткувати як тільки мож величаво, щоб показати чужинцям, що ані большевицькі, ані польські варварства не прибили нас, що ми кріпкі духом, а дасть Біг, будемо і фізично на стільки кріпкі, що й врата адові не одоліють нас.

А тим часом — „ми влізли в катакомби". Таке по крайній мірі враження робило сьогорічне Шевченкове свято. Може хто скаже, що воно відбулося інтімно (чи там „ін-темно"), може хто виправдуватися стане дорожнечею салі, великим видатками, то що, на те відповім, що коли можна одного вечера добути з буфету 150,000 марок, то можна також постаратися на кошта концерту в честь Тараса Шевченка.

Єсть для язика, то повинно бути й для духа!

Крегул.

ГОЛОС ГАЛИЦЬКОЇ МІЖПАРТІЙНОЇ РАДИ

Міжпартійна Рада, виконуючий орган українських політичних партій, в яких зорганізоване українське населення Східної Галичини, а засіданню з дня 10. березня, 1923, однозгідно рішила звернутись до аліянтів з доманням визнання повної самостійности й незалежности сеї землі в її етнографічних межах.

Міжпартійна Рада пише у своюму письмі:

Східна Галичина від початків свого істнования належала до Київської Держави, а опісля разом з Волинню творила окреме самостійне королівство. Живого почуття традиції своєї державности не викорінив в українськім народі Східної Галичини довголітний наїзд Польщі, яка у воєнному поході завоювала сю країну. Коли Східну Галичину при першім розборі Польщі 1772 р. прилучено до австрійсько-угорської монархії титулом хвилевої зверхности угорських королів над Галицькою Державою, через цілий час приналежности до Австро-Угорщини український нарід Галицької Землі безнастанно змагав до відділення Східної Галичини від злучених разом з нею під назвою Західної Галичини польських областей (бувшого краківського князівства і князівств освенцімського та заторського). При розпаді Австро-Угорщини 1. листопада 191 р. Східна Галичина проголосила себе на основі самовизначення народів самостійною державою. Свою державність боронило населення Східної Галичини з великим самопожертвованнем. По девятьох місяцях істнования Галицької Держави, Галицька Армія улягла лишень брутальній силі польських військ, які скріплені армією Галера, узброєною і виеквіпованою Високими Аліянтами проти большевиків, а використаною Польщею проти Галицької Армії. Ся Галицька Армія під подавляючою перевагою збройних сил цілої Польщі подалася за Збруч, проганяючи совітські війска поза Київ. Галицький Уряд і Галицька Армія, виразники волі українського населення Галицької Землі, покладали надії на Високі Держави Антанти, а саме, що Великі Держави Антанти у власному інтересі оцінять вартість Східної Галичини у привернению нормальних відносин на Сході і врешті не допустять до потоптання права самовизначення народів, проголошеного Високими Державами Антанти. Сі надії несповнилися. Галицьку понад 100-тисячну Армію, відтяхнену від світа, позбавлену всякої помочі з зовні, здесяткував за Збручем тиф (в самій Винниці похоронено 15 тисяч галицьких жовнірів, жертв тифу), а Галицький Уряд перенісся до Відня, щоби звідтам лекше обстоювати інтереси Східної Галичини на міжнародній арені. Те, що діялося в Східній Галичині після окупования сеї країни польськими військами, являється наглядним підтвердженнем волі східно-галицького населення. Українське населення ставило ґставить консеквентний опір анексіоністичним позиванням Польщі. Українське населення бойкодувало розписану Польщею у Східній Галичині конскрипцію, примусову данину, вибори до польського сойму, військову бранку, військову реєстрацію. Вершок заогнення відносин у Сх. Галичині — се вибори до польського сойму. Українське населення збойкотувало їх на цілій лінії. Навіть на основі польської статистики голосувало тут всього 38% управнених до голосовання. Мимо терору боку польської адміністрації, мимо сього, що край на час виборів залито війском, мимо нечуваної корупції.

Для пояснення мусимо зазначити, що в тих 38% є 14% голосів Жидів, які як нація екстериторіяльна взяли участь у виборах з практичних оглядів, зазначуючи, що їх участь у виборах не покривається з визнанням державної приналежности Східної Галичини до Польщі. Дальше — до східно-галицьких виборчих округів польська влада прилучила отсі польські етнографічні повіти Західної Галичини:

Бжозів (на 79.000 населення—63.000 Поляків, отже 79%), — Кольбушова (на 67.000 населення — 62.000 Поляків, отже 92%), — Кросно (на 81.000 населення — 64.000 Поляків, отже 79%), — Ланцут (на 89.000 населення — 78.000 Поляків, отже 87%), — Ніско (на 61.000 населення — 56.000 Поляків, отже 92%), — Пшеворск (на 57.000 населення — 51.000 Поляків, отже 88%), — Ряшів (на 142.000 населення — 124.000 Поляків, отже 87%) — Стрижів (на 57.000 населення — 50.000 Поляків, отже 88%), — Тарнобжеґ (на 71.000 населення — 65.000 Поляків, отже 91%), польська частина Сянока (де в цілому повіті на 102.000 населення — 42.000 Поляків, отже 41%), — західні повіти Ярослава (де в цілому повіті на 137.000 населення 74.000 Поляків, отже 54%).

Для порівнання треба згадати, що підчас останніх виборів до австрійського парляменту в р. 1911 пересічно голосуючих у Сх. Галичині виносила 79.6% управнених до голосовання.

Наслідком військової бранки богато поцисових утікло за Збруч і на Чехословаччину. Польща завела у Східній Галичині режім, який при першій нагоді може викликати акт розпуки. Польща кольонізує Сх. Галичину польським елементом, нищить українське народнє і середнє шкільництво, замикає перед українською молодю брами університетські, тому Українці Сх. Галичини були примушені заложити перший під сонцем підпільний університет, який польська поліція жорстоко переслідує. (Докладні дані про господарку польської окупаційної влади у Сх. Галичині подасть Галицький Уряд, одинокий легальний речник змагань населення Східної Галичини).

Відносини у Східній Галичині крайно невиносимі. Країна живе під знаком тюрми й карних експедицій. Український нарід, який творить подавляючу більшість населення, винятий зпід права.

Тому Міжпартійна Рада звертається до Високих Держав Антанти, суверенів Східної Галичини з домаганнєм:

1. визнати самостійність і незалежність Східної Галичини;

2. покликати на час трактовання справи Східної Галичини Радою Амбасадорів представників місцевого населення для вислухання їхніх інформацій та бажань.

Міжпартійна Рада поновно стверджує, що одиноким умандатованим правним представником Східної Галичини є Галицький Уряд з Президентом Української Національної Ради Д-ром Евгеном Петрушевичем на чолі. Вкінці Міжпартійна Рада заявляє, що український нарід Східної Галичини прийме з боку Високих Держав Антанти тільки таке вирішенне долі Східної Галичини, яке не буде являтися потоптанием права самовизначення народів. Кожде инше рішенне буде визовом не тільки галицько-українського народу, а й усього народу українського на всіх його землях.

ЗА МІЖПАРТІЙНУ РАДУ:
Д-р Іван Куровець, в. р., голова. Ан-
Д-р Іван Куровець, в. р., голова,
Аркадій Малецький, в. р., за секретаря

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ ТРУДОВУ ПАРТІЮ:
о. Тит Войнаровський в. р., голова.
Михайло Струтинський в. р., секретар.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДИКАЛЬНУ ПАРТІЮ:
Д-р Іван Макух в. р., голова.
Д-р Ілля Салагур в. р., секретар.

ЗА ХРИСТІЯНСЬКУ СУСПІЛЬНУ ПАРТІЮ:
Олександер Барвінський в. р., голова.
Д-р Богдан Барвінський в. р., за секр.

Примітка. Містимо сей голос Міжпартійної Ради краю, поданий до відома аліянтам ще перед злопамятним рішенням Ради Амбасадорів як історичний документ.

MILLTOWN, N. J.

Між фабричними підприємствами в Ню Джерзи що під теперішню пору потребують відповідних робітників, є Michelin Tire Company of Milltown, New Jersey.

Місточко Milltown численє тепер 3000 мешканців щораз зростає і є здоровою місцевостію на лінії New Brunswick, віддалене яких 3 милі а получене стріткарою. В місточку є публична школа, дві протестанські і одна католицька церква — взагалі гарна місцевість до життя в ній, місце спокійне, вільне від гуркоту і крику великого міста, повітря чисте, правдиве сільське.

The Michelin Tire Company є першою і найголовнійшою фабрикою в місті яка причинилася богато до піднесення місточка як також її робітників. Офіс для шукаючих роботи знаходиться в фабриці і хто хотівби дістати роботу в тій компанії, може голоситися кождого дня. 01-02

RANKIN, PA.

Заходом Бр. св. Григорія, від. 24 У.Н.С.

— відбудеться —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 5-го МАЯ

в гали Мацковій.

Початок о годині **7-ій вечером.**

Вступ для мущин 50 цнт., для женщин 35 цнт., для пар 75 цнт.

Родимці! Се перша нагода по святах забавитись спільно в оден вечер. Дохід призначений до каси товариства. Просимо місцевих і доокоричних Українців прибути на баль, а за добру забаву ручить — КОМІТЕТ. 01-02

ВИ ПОВИННІ ІНТЕРЕСУВАТИСЯ

— МОЛОКОМ КОТРЕ УЖИВАЄТЕ—ЗАТЕЛЄФОНУЙТЕ ДО НАШОГО ПРЕДСТАВНИКА, НЕХАЙ ВІН ПОЯСНИТЬ ВАМ ВЗАГАЛІ ПРО МОЛОКО А СПЕЦІЯЛЬНО ЗА МОЛОКО БОРДЕНА РІД А.

ЗАМОВЛЯЙТЕ МАСЛО І ЯЙЦЯ У ДОСТАВЦЯ МОЛОКА БОРДЕНА

BORDEN'S
Farm Products Co. Inc.
Telephone **BERGEN 1127**

ШОВКОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ АМЕРИКИ

Шовковий промисл у Америці почався перед 100 роками, коли у стейті Коннектікат у 1810-ім році заложено першу шовкову робітню. Деякого значіння набрав цей промисл щой-но по горожанській війні, та властивий його розвиток припадає на послідні десятки літ. Тепер є у Злучених Державах около 1.400 фабрик шовкових продуктів у порівнанні з 438 фабриками у 1899-ім році. Вони випродуковали у 1919-ім році товар вартости 688,469,523 долярів, коли двайцять літ раньше їх продукція була шість разів меньше варта.

Ті фабрик затрудняють тепер тисячі робітників, які побирають около сто міліонів долярів річно як платню. Ввіз сирого матеріялу для тих фабрик представляє чотири рази більшу вартість, чим приміром ввіз вовни і перевисшає дещо у ціні вартість вноженого цукру. У 1921-ім році ввезено до Злучених Держав сирого шовку на 264 міліони долярів.

Роблено вправді проби, щоби таки тут на місці плекати шовковницю, себто мотиля, з якого кукол збирається шовкову пряжу, та мимо того що і кліматичні відносини цему сприяють і що морвове дерево якого листям шовковиця кормиться, тут росте і добре принимається, ті спроби не дали бажаного успіху. Головною причиною того було, що ціна робітників для плекання тих кукол були богато вищі, чим у тих краях, звідки сюди привозять сирий шовк, і через те шовкова пряжа виходила богато дорозча, чим спроваджувана. Найбільше шовку привожено до Злучених Держав з Японії, а іменно 31,704,000 фунтів, з Китаю — 9,586,000 фунтів, і з Італії — 3,085,000 фунтів. Дещо привожено ще і з инших країв, так що у 1922-ім році взагалі ввезено 52 міліони сирого шовку, це є два рази стільки, що у 1913-ім році.

Цей незвичайний зріст шовкового промислу має свою причину в тім, що по перше у часі війни Злучені Держави не мали звідки привозити потрібні товари, а далі, що вживання шовкових виробів, яке до недавна вважалось „панською примхою", поширилось так, що шовкові частини одягу в тій чи иньшій формі вживають тепер загалом населення.

Кромі продукції для вжитку місцевого населення, значну кількість шовкових виробів вивожено за границю. У 1921-ім році вартість вивезених товарів з тої галузи промислу виносила близько чотири міліони долярів. Кромі значної кількости блюзок, стяжок, шовкових ниток і инших виробів, вивезено 4,110,000 пар шовкових панчіх.

Мимо цего розвитку власної продукції, яка здавалосьби повинна покпити усе запотребовання місцевого населення, треба було ще привозити значну скількість шовкових виробів з заграниці. Привожено головно такі спеціяльні вироби, які продукують лиш деякі краї, як дешеву китайську і японську шовкову ткань, вироблювану з пряжі, добуваної з дикого роду шовковниці. Вартість того вноженого товару виносила одну дванайцяту частину вартос- Злучених Державах шовкових ти випродукованих на місци, у виробів.

„ВЕРХОВИНА"

сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна.

Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street, — Jersey City, N. J.

ЗЇЗД ЛІГИ ВЕТЕРАНІВ

В НЕДІЛЮ, 6-го МАЯ 1923

відбудеться в Ню Йорку конвенція всіх ветеранів Американської Армії Українського Роду.

Конвенція скликана з приводу дуже важних подій, тому всі інтересовані повинні особисто явитися, а принайменше по одному делегатови з кождої місцевости. Треба обговорити всі свої станові справи, перевести спис всіх наших товариств і дискусію над тим положенням в якому опинився український нарід.

Порядок нарад слідуючий:

1. Звіт президії.
2. Реферати.
3. Справа статута.
4. Біжучі справи.

Збори відбуватимуться в сали Укр. Дому, при 7. ул. в Ню Йорку точно о год. 2. пополудни.

Гаразд!

ЗА ПРЕЗИДІЮ ЛІГИ ВЕТЕРАНІВ:
Михайло Дармограй, комендант,
Василь Титанич, ген. адютант.
98,01-02

ПОЗІР! PASSAIC, N. J. ПОЗІР!

Українська Банда ім. св. о. Николая в Пасейку, Н. Дж.

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

получений з балем

В СУБОТУ, 5-го МАЯ 1923

в Українській школі св. о. Николая при 212 Президент стр. в Пасейку.

Початок концерту точно о 6. попол.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ.

Половина доходу на українську школу ім. св. о. Николая. 02,04

З ПОЧАТКОМ 1-го ЛИПНЯ

Зачнуть знову пускати імігрантів зі старого краю.

Коли хочете спровадити свою родину, не зволікайте а зверніться сейчас до:

BOSAK State Bank
Scranton, Pa.

Там дістанете чесну і певну приятельську обслугу при висилці **гроший** до краю, при закуплюванню шифкарт, в справах правних, нотаріяльних як також при вкладанню Ваших ощадностий на процент.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ЖИВИЙ НЕБІЖЧИК

(Оповідання з початку 16-сотих років).

(Продовження).

(13)

Піп пішов до церкви по ризи. Служба знайшла домовину і винесла її з замку до воза, на котрім лежав небіжчик. Вклали його в домовину і занесли під гробницю на двірськім кладовищи, котре було в лісі зараз коло замкової гори. По хвили прийшов піп і пана поховали. Вдові сказали про се аж по кількох днях. Просила, щоби відчинили гробницю і позволили їй подивитися бодай на домовину. Піп порадив не позволити, бо се опізнило би успокоєнне вдови. Вона мусіла вдоволитися тим, що кождої днини сідала під гробницю. Молилася і плакала.

Час ішов. Той час, що гоїть всякі рани і болі душі. Верницькі, батько й син дуже щиро занялися долею безпомічної вдови. Вона зразу дивувалася, що Кость Верницький так подобрів. Потерпала, що він тілько в першій хвили її нещастя такий, та що незабаром виявиться давний Кость; такий, який був ще за життя свого брата. Але вона помилялася. Він далі був до неї однаково ласкавий, однаково добрий. Опікувався нею як рідний батько. Як рідний брат був для неї Стах. Прийшло до того, що вся господарка в її обох маєтках попросту перейшла в його руки. Вона не зробила нічого, не вислухавши його ради. Її люди вже так привикли до того, що з усім лиш до него зверталися, певні, що й пані буде тої самої думки.

Минула зима, прийшла провесна. Піп ждав на вісти з Молдави, але не приходили ніякі. Караванбаша, що заповів був свій приїзд за пів року, не приїздив.

— Може й був, — думав піп, — але не поступав до мене. Пішов би я до неї розказати їй, як все те сталося, та що вона молиться не на гробі свого мужа, а на гробі опришка. Але чи то для неї буде добре, як вона не буде знати, вдова вона, чи ні?

Незнаючи, що з Юрком остаточно сталося, піп мовчав.

— Мабуть вмер, — думав. — Коли так, то ліпше й не згадувати про все те, що знаю.

Раз, коли Стах поїхав до Серник, саме з сих Серник приїхав до Пятник його батько. Їхали иншими дорогами, отже розминулися. Сів коло Гануськи і взяв її за руку.

— Чи ти, Ганусько вдоволена з помочи Стаха в твоїм ґаздівстві?—спитав, глядячи в її очи.

— Чим я віддячу вам і йому, чим заплачу за сю поміч? Я сама не далаб собі ради. Мама також ні. Ще на добавок нездужає. Старість не радість. Як би не Стах, то попросту на наш маєток прийшла би цілковина руїна. І господарка пішла би до чорта, і, що є, людоньки розікрали би.

— Гм... А не моглаб ти обійтися без него?

— Він мабуть вам потрібний?— спитала, видимо немило заскочена його питаннем. — Через мене занедбана господарка у вас... Очивидно... Буду в великім клопоті, але не можу жадати такої жертви... Що я давнійше не подумала про се! Я так негідно використувала його і вашу доброту... визискувала вас.

— Не в тім діло. Я ще здоровий і він в господарстві мені цілком не потрібний. Він помагав тобі з власної охоти. Але що инше мусить зробити кінець його господарці в твоїх маєтках.

Гануська гляділа допитливо в його очи, бо не годна була вгадати причини.

— Як ти міркуєш? — тягнув дальше. — Чи не думаєш ти таксамо як я... що вже крайна пора, щоби Стах зачав ґаздувати на своїм... Щоби раз вже оженився... Як ожениться, то не буде міг помагати тобі...

— Справді пора... Я буду мусіла знайти собі доброго і совісного управителя... Чи вже маєте для Стаха дівчину?

Кость будь то би не дочув.

— Управителя? — спитав. — Всі управителі чорта варті. Буде красти.

— То хиба виарендую і буду жити з чиншу. Бо я сама не здужаю ґаздувати.

— І аренда буде красти. Чиншу не буде платити, винищить ліси, зруйнує будинки, інвентар.

— Иншої ради нема.

— Є!

— Яка?

— Знайти собі не управителя, не арендаря, але мужа.

— Стрийку?!... Я вдова... маю дитину.

— Хоч ти вдова, то ти молодша, ніж неодна дівчина, котра ще не думає про подруже. І поваднійша, ніж неодна дівчина... Дитина не буде ніякою перешкодою. Маєш два маєтки. Один буде для дитини небіжчика, другий для дітий другого мужа. Щоби ізза того не прийшло до спору з ним, або між дітьми обох батьків, зробиш з суджений перед шлюбом контракт.

— Не маю нікого на примітю.

— Бо ти ще не думала про се. Як вже рішишся вийти замуж, то зараз знайдуться гідні... не вдівці, але молоді хлопці.

— Ви ще не відповіли на моє питанне, чи маєте для Стаха дівчину?

— Чому доконче дівчину?

— Чей же не хлопця?

— Хлопця ні, але й не дівчину... Окрім дівчат, є ще вдовиці.

— Сподобав собі вдовицю? А може ви самі накидаєтее йому? Мабуть дуже богата.

— Не накидаю йому. То його вибір. Він полюбив її ще як була дівчиною.

Гануська спаленіла, хоч тих слів не взяла до себе. По хвили поблідла і сказала з вимушеною усмішкою:

— То Стах мусів мати широке серце, коли нараз у нім помістилися дві.

— Які дві?

— Чей же знаєте, що він... Бодай казав, що...

Дальші слова застрягли їй в горлі, вона знов спаленіла.

— Чому не докінчила? — спитав, беручи її обі руки в свої долоні. — Що він казав? Що я знаю?

Гануська далі мовчала.

— Чи не казав він коли тобі, як ти ще була дівчиною, що він тебе любить?

— Казав. Тепер від вас довідуюся, що любив ще якусь иншу, котра також повдовіла.

— Він любив лише одну. Ту, про котру говорив тобі. Я йому кажу, „хлопче, женися!" Він відповідає, „хиба з Гануською!"

Гануська вихопила руки з його долоні і вибігла з комнати. Побігла до спальні, втопила голову в подушці і захлипала. Кость вийшов з замку і поїхав до Соколівки.

За спальнею була комната перемінена в каплицю. В куті стояла велика фігура Божої Матери. Гануська встала, пішла до каплиці, впала перед фігурою навколішки і горячо молилася. Відтам, цілком спокійна, пішла під гробницю в лісі, помолилася за душу покійного мужа і попращалася з ним.

Від коли Стах дістав від неї гарбуза, він ніколи, ні словом, ні натяком не згадав їй про свою любов. Тепер вона зрозуміла, що лише та любов, яка до нині не потахла, зробила його її приятелем, її опікуном і помічником. В тих часах люди брали життє практично і не лицемірили. Маєток був, але не мав господаря. Обовязком пані маєтку було знайти доброго і совісного господаря, а таким міг бути лише муж пані. Була дитина, будучий дідич маєтку. Обовязком його мами було дати йому опікуна, а ним міг бути муж мами, хоч би прибраний батько. І цілий тодішний світ чудувавсь би, як би молода вдова, ані в черниці не пішла, ані другого мужа не знайшла собі. В сім случаю ще й треба було затулити людям пельки, бо вже йшов поговір.

— Стах Верницький ґаздує в Пятниках, говорили люди. — Той самий, що любив її, як ще була дівчиною і ще тепер любить.

Гануська знала, що стрий, як не говорив в порозумінню зі Стахом, то безпечно говорив з його душі. Вона рішилася. Як сам повторить їй се, що сказав їй його батько, то вона зробить се, що зробила би кожда вдова. Мужа не конче треба любити. Вистане шанувати його. Впрочім, коли муж потрібний, а любого не воскресиш, рішає життєва потреба.

Гануська не довго ждала. Коли Стах вернув з Серник сказав батькови, що про свій намір взяти Гануську, говорив з її мамою.

— Вона що?

— Вхопила мою голову в свої руки і поцілувала в чоло.

— Тільки всего?

— Сказала, що рада би бачити свою доньку в моїх руках, бо знає, що я для неї роблю... Але...

— Що „але"?

— Боюся повторити.

Батько розсміявся глумливо і злісно.

— Вона не велику має охоту дістати для доньки такого тестя, як я... Правда?

— Сказала, що боїться вас...

— Дурна малпа! Донька не буде питати її. Як хоче, нехай заборонить.

— Вона не боронить. Сказала, що між двері палців не буде пхати, що її донька своя пані, з під опіки мами вже вийшла.

— Знаєш, що та стара малпа, розумна баба.

— Ви говорили з Гануською?

— Говорив, але не докінчив... Себ то я докінчив, але вона ні...

— Мабуть не хоче мене.

— Того я не сказав би. Вона зачала хлипати і втікла від мене. Готов розплистися замок від тих сліз. Як баба плаче по такій розмові, то безпечно з утіхи. Коваль клепле, поки тепле. Сідай на коня і гони кінчати діло.

— Може завтра. Нехай роздумає. Не хочу наглити, щоби не попсувати.

— А як через ніч роздумаєся?

— Допуст божий. Се мені не буде першина. Я й так ніколи не надіявсь дістати її. Я був щасливий, що вона позволяє служити собі, що кручуся коло неї.

— Тепер дістанеш її. Хиба би попсувала стара малпа... відьма. Я знаю, що я їй осоружний.

— Мені стара бороздити не буед.

— Тільки ти не зацукайся, як завтра прийдеш до Пятник. Не набери води в рот.

На другий день Стах поїхав до Пятник в святочнім одягу. Гануська вже знала, що се значить. Окрім розмови з його батьком, ще мала розмову зі своєю мамою, котра зараз по його відїзді з Серник поїхала до доньки. Коли Стах увійшов до світлиці, де була мама з донькою, Серницька встала, щоби привитавшися, вийти.

Стах, котрий не знав від чого зачати, як лишиться сам з Ганускою, звернувся до старої.

— Лишіться, пані матко. Може заступитеся за мене. Від Гануськи я вже раз дістав гарбуза. Боюся, що як хто не обстане за мною, то нині дістану ще одного.

— Тоді була важча перешкода, — промовила Гануська. — Я вже була дала слово другому. Тепер тої перешкоди нема.

— Ґанусько, будеш моєю?! — крикнув урядуваний. — Не жартуєш?

— Позви попа, то побачиш. Хоч би й нині. Як вже що має бути, то нічого гаятися. Але без гучного весіля. Лише тілько свідків, кілько доконче треба...

— На що мені гучне весілле. Тебе хочу мати для себе, не для тої голоти, щозбіглась би...

До попа зараз тогосамого дня зайшла чутка, що вдова віддаєся. Але він не вірив. На всякий случай не думав, щоби се мало прийти так нагло, як справді сталося. Він цілу ніч не спав, промишляючи, як неповдовілу вдову, чи, як кажуть, соломяну вдову відвести від сего, не кажучи їй цілої правди. Додумався до того, що як вісти з замку покажуться правдивими, то ліпше буде з вдовою цілком не говорити, лише з молодим. Знав, що то розумний хлопець і добрий хлоиець, отже був певний успіху. На превелике його диво на другий день рано прийшов з замку гайдук і сказав йому, що його кличуть до двора.

— Не знаєш, чого? — спитав гайдука.

— Дати шлюб нашій пани.

На чоло попа виступив перлистий піт.

— Чи молодий вже у вас?

— Вже. Шлюб має бути перед полуднем в замковій каплици. Всі люди в замку дивуються такій поведінці. Такі великі пани і таке мізерне весілля. Без гостий, без музик, без напитків. Найбіднійший хлоп соромивсь би. У хлопа молоді радше сховались би під землю, а не згодились би на таке.

— Скажи молодому, що я дуже прошу, щоби зараз прийшов до мене. Скаже, що я сам прийшов би до него, але я маю сказати йому щось таке, чого ніхто инший не сміє чути.

Гайдук вернув до замку, але наа подвірю попав на старого Верницького. Сей знав, що гайдука післали до попа.

— Ти ще тут, сучий сину?! Ти забув, що тебе післали по попа?

— Я саме від него.

— Прийде зараз?

— Відіслали мене просити панича, щоби прийшли до него.

— Сказився піп?! Може вперся давати шлюб в церкві?

— Має сказати щось дуже важне, якусь велику тайну.

— Панич коло молодої. Я піду.

— Що то за химери? — спитав увійшовши в хату, й не поздоровивши попа. — Ви не чули приказу?

— Не наша пані кликала мене, а ваш син. Він ще не пан нашого замку.

— Але буде!

— То ще вилами на воді писане. Саме про се я хотів побалакати з вашим сином.

— Що ви маєте балакати з ним! Ви маєте дати шлюб, тай тілько.

— Шлюб дам, але мушу знати, кому і з ким.

— Яке вам діло до того, кому і з ким! Впрочім, заспокою вашу цікавість. Вашій пани, Ганусці з Серницьких Верницькій.

— Ганусці Серницькій я вже раз давав шлюб.

— Не притворяйтеся дурним. Ви знаете, що вона вдова. Чейже вдові вільно вийти замуж вдруге, не питаючи вашого дозволу.

— Вдові вільно... Але звідки ви знаєте, що Гануська з Серницьких Верницька вдова?... Я тої певности не маю.

Кость відскочив аж під двері. Змірив попа від нег до голови і від голови до ніг.

— Чи ти, попе, пяний, чи то сказився?

— Ні одно, ні друге.

(Дальше буде).

ДЕРЖІТЬ БЛЯШАНКУ ЗА

MAGNOLIA і STAR MILK

ЗАВСІДИ

В СВОЇЙ ЛЕДІВНІ ДО БЕЗПРОВОЛОЧНОГО УЖИТКУ

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛИСТУ ПРЕМІЙ.

„Заховувати наліпки виплачується"

НА УКРАЇНУ

WHITE STAR LINE

Ню Йорк, Черборг, Саутгамптон

Homeric ....May 5; May 26; June 16
Majestic ....May 12, June 2, June 23
(найбільший в світі корабель)
Olympic ....May 19, June 9, June 30

Скорі получення до Балтійських портів.

AMERICAN LINE

До Плимавт, Шербоґ і Гамбург

*Mongolia May 3; *Manchuria May 24
*Гарні, нові третої кляси кабіни.
Minnekahda (3rd class) .... May 10

Получення на другій стороні до Балтійських портів.

RED STAR LINE

Ню Йорк, Плимавт, Шербоґ, Антверп

Belgenland May 16; Lapland May 30
Zeeland May 23; St. Paul June 6

Добрий харч. Осібні кабіни. Умірковані ціни для Ваших приятелів приїзджаючих до Америки. По інформації вдайтесь до місц. агентів або до

PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York

ГРАМОФОНОВІ

РЕКОРДИ

Єсть в нас все в більшім виборі. Зайдіть у свобідний час послухати їх. Вибирайте тільки ті, котрі ліпше подобаються Вам. Як що ми недогодимо Вам — наша вина.

Відвіжіть Ваш вибір. Зайдіть або пишіть за новим катальогом

РЕКОРДІВ

Рекорди з опер, народні пісні і танці. Також великий вибір українських і російських рекордів. Маючи фонограф, Ви знаєте яка радість в хаті коли грає нові рекорди.

БІЛЬШИЙ ВИБІР

ГРАМОФОНІВ

РІЖНИХ МОДЕЛІВ І ВИРОБІВ

Замовлення висилаємо почтою як також рекорди за послілатою до всіх міст Злучених Держав. Пишіть по наш безплатний катальог.

РОЗДАВАННЄ ДАРУНКІВ ПРОДОВЖЕНЕ

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.
10th STREET & AVENUE „A"
NEW YORK

УСУНІТЬ БІЛЬ

Боляче плече, стягнені мушкули, занехані части тіла, те все є сполучене з БОЛЕМ. Однак натріть трошки

PAIN-EXPELLER-ОМ

болячі місця а біль скоро зникне. Pain-Expeller і біль суть смертельні вороги. Купіть бутельку у Вашого аптикаря днесь, 35 і 70 центів. Впевніться що наша торговельна марка АНКОР є на пачці. Не беріть імітацій.

F. Ad. Richter & Co.,
104-114 So. 4th St.,
Brooklyn, N. Y.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

ЗАГУБЛЕНА ДИТИНА.

(З канадійського „Укр. Голосу").

Найдено раз на улиці великого міста загублену дитину. Стоїть вона та плаче. Спостерегли її люди, хочуть помочи. Питають її: „Де мешкаєш?" — „Не знаю". „Як твій батько називається?" — „Не знаю". „Як твоя мати називається?" — „Не знаю", „Як ти називаєшся?" — „Не знаю". „Якже тебе кличуть?" — „Ходи їсти!"

Нещаслива дитина, правда?

А що сказати про цілий нарід, що нагадує собою таку загублену дитину?

Думаєте, що нема такого народу?

Є! І ви дуже добре його знаєте. Се наш рідний український нарід...

Найкращим доказом загублености нашого народу є вислід переписі населення Канади з 1921 р. Сей вислід є поданий в недавно виданім урядовім звіті: Sixth Census of Canada — Bulletin XI. Дістати можна його в Dominion Bureau of Statistics, Ottawa.

Звіт подає, що в Канаді живуть люде з 67 народностей. Кромі них є ще досить поважна група людей, що з якихсь причин не відповідали на питання про свою народність. Тре групі народів сам статистичний уряд додатково зібрав разом, даючи їм щось в роді збірного національного імени. В такий спосіб в статистиці появляється додатково збірний нарід „британський" (збірне імя для Англійців, Ірляндців, Скотляндців і „инших"), сербо-хорватський (збірне імя для Альбанців, Хорватів, „Дальматинців", „Герцеговинців", Югославян, Чорногорців, Сербів і Словінців) і — український (збірне імя для „Буковинців", „Галичан", „Русинів" і Українців). Инші канадійські народности є слідуючі: Французи, „Австрійці", „Бельгійці", Китайці, Чехи Данці, Голяндці, Фінці, Німці, Греки, Євреї (Жиди), Угри, Ісляндці, Індіяни, Італіяни, Японці, Негри, Норвежці, Поляки, Румуни, Росіяни, Шведи, Швайцарці, Сиріяни, Альжірці, Араби, Аргентинці, Вірмени, Бразилійці, Болгари, Чілійці, Єгиптяни, Ескімоси, Гавайці, Гаїтійці, Індійці, Ямайканці, Кореанці, Лапонці, Латинці, Литовці, Мадяри, Мальтанці, Маори, Мексиканці, Перзи, Перувіянці, Філіпінці, Португальці, Еспанці, Турки.

В інтересі правди слідує згадати, що до „дальматинської" та „герцеговинської" народности не признався ані одна душа в цілій Канаді; національні дивогляди лишилися включною прикметою українського народу. Навіть 8 Ляпонців з підбігунових околиць Росії вміли правильно назвати свою народність, підчас коли Українці називали себе „Галичанами", „Буковинцями" та „Русинами", аж канадійський статистичний уряд змилосердився над бідними людьми і на власну руку дорахував їх до українського народу.

Статистика виказала всего населення в Канаді 8,788,482 душі. З того до англійської народности призналося 2,545,496, до скотляндської 1,173,824, до ірляндської 1,107,817 (разом до британських народів призналося 4,-869,090 душ). До французької народности призналося 2,452,782, до німецької 294,636, до жидівської (єврейської) 126,196, до „австрійської" 107,-671, до російської 100,064, до української 63,788 (сам уряд додав до того „Галичан", „Буковинців" і „Русинів" і так повстало число Українців 106,-721), до польської 53,403. Числа инших народностий є менше інтересні для нас.

На число Українців в Канаді зложив канадійський статистичний уряд 63,788 людий, що самі назвали себе Українцями, 24,456 Галичан, 16,861 Русинів та 1,616 Буковинців. Число Буковинців є взагалі поражаючо мале. Яка сему причина? Одна з двох: або Буковинці є під національним зглядом більше свідомі від Галичан і назвали себе Українцями, або є менше свідомі від Галичан і назвали себе такими дивними назвами, що навіть канадійський статистичний уряд немав смілости причислити їх до Українців. Про се находимо й натяк у передмові до звіту. В сій передмові статистичний уряд заявляє: „З причини нових державних і національних (расових) угрупувань в середній та полудневосхідній Европі після Великої Війни не можна робити порівнання після-воєнної сили деяких етнічних пнів в Канаді з передвоєнними вислідами. На примір поважне число людей, яких записано до українського пня в 1921 р., були записані в 1911 р. як Галичане, Буковинці, Русини або Росіяни". Отже вже й статистичний уряд звернув увагу, що многі люди в Канаді в протягу війни перемінилися з Росіян в Українців. А кілько було таких, що дальше називають себе Росіянами? В першій мірі роблять се, очевидно, люди під впливом московських православних попів, а буковинські Українці — православні і переважно удержують попів з російської православної місії.

Що богато Українців у Канаді ще прозвали себе для урядової статистики Росіянами, се можна висліднити через порівнання, скільки в яких провінціях живе Українців а скільки Росіян. І статистика предкладає нам в сій справі дуже цікаві числа. Коли в Алберті є після статистики 23,827 Українців, то рівночасно є там також 21,-212 Росіян. В Брітиш Колюмбії на 793 Українців припадає 7,373 Росіян; в Манітобі на 44,129 Українців статистика показує 14,009 Росіян; в Онтеріо на 8,307 Українців 8,605 Росіян; в Квебеку на 1,176 Українців 2,802 Росіян; в Саскачевані на 28,097 Українців аж 45,343 Росіян. Саскачеванські Росіяни — се, як відомо, духобори, але для саскачеванських Українців се повинно бути немалою несподіванкою, що горстка духоборів в Саскачевані творить число майже два рази більше чим число Українців.

Не менше інтересне є порівнанне числа Українців з числом Поляків. Статистика інформує нас, що в Алберті є 7,172 Поляків, в Бр. Колюмбії 1,361, в Манітобі 16,594, в Онтеріо 15,787 (супроти 8,307 Українців!), в Квебеку 3,264, в Алберті 8,161. Де хто видів там стільки Поляків? Ба, хто знає пр. Онтеріо, той знає, що там загально наші Українці називають себе перед другими народами — Поляками. В Західній Канаді Поляками позаписувалися, очевидно, в першій мірі наші римо-католики. Але мабуть позаписували себе за Поляків і не римо-католики. Знаменне є число Поляків у Вінніпегу. Підчас коли скрізь в Канаді число жінок є менше, чим число чоловіків, то Вінніпег робить вимок — в користь Поляків. І так у Вінніпегу показує статистика 2,787 Поляків і 2,909 Польок, підчас коли число Українців є 3,321, а число Українок 3,060. Звідки походить надвижка Польок і недостача українських жінок? А, звідти, що деяким дурним українським дівкам здається, що се більший „гонор" називати себе Полькою, чим признатися до „Галичанка", а назви „Українка", вона й не знає.

Та канадійські Українці реагнували зі свого національного імени в часі переписі не тільки в користь Поляків та Росіян. В 1921 р., т. зв. в три роки по розбиттю Австрії, вони ще жертвували своє національне імя для Австрії. Сором признаватися до сего, але се факт; що з усіх народів бувшої Австрії одні тільки Українці уживали в Канаді імени Австрійців. Прочі знали ліпше імя своєї народности і називали себе: Німці — Німцями, Чехи — Чехами, Поляки — Поляками, Словінці — Словінцями. За се Українці й найгірше потерпіли в Канаді підчас війни, бо терпіли за всю Австрію, підчас коли Чехи, Поляки і другі народности, які остентаційно до Австрії не признавалися, ходили свобідно та ще й з ареолею мучеників Австрії. Але Українців не викурували від австрійства ні кількалітні переслідування за Австрію, ні навіть самий розпад Австрії. Хоч Галичина вже від 1918 р. не належить до Австрії, вони вперто далі називають себе Австрійцями і в 1921 р. 107,671 з них гордо охрестили себе іменем Австрійців перед канадійським урядом. Тільки 63,861 Українців назвали себе Українцями а 107,-671 — Австрійцями! Але назва Австрійців така широка, що навіть канадійський статистичний уряд не мав відваги зарахувати цілу сю породу темних людий до українського народу. Спасибі йому, що заощадив нам сорому. Бо такого сорому ще ніякий нарід не потребував зносити.

А може то тільки пусте припущенне, що під іменем Австрійців треба розуміти Українців? Гаразд! Поглядьмо, де ті Австрійці живуть. Статистика каже, що в Алберті є 19,430 Австрійців побіч 23,827 Українців, в Брітиш Колюмбії є 2,993 Австрійців побіч 793 Українців, в Манітобі 31,035 Австрійців побіч 44,129 Українців, в Онтеріо 11,790 Австрійців побіч 8,307 Українців, в Квебеку 1,901 Австрійців, побіч 1,176 Українців, в Саскачевані 39,738 Австрійців побіч 28,097 Українців. Ану, Українці з Онтеріо, з Квебеку, з Манітоби, з Саскачевану, з Алберти і з Брітиш Колюмбії, оглянітеся кругом себе і порахуйте, кілько кругом вас є Німців з під Відня, зі Стирії, Каринтії та Тиролю! Бо се є правдиві Австрійці. Еге, їх в Канаді на лік не найдеш. Їх імя присвоюють собі наші Українці, „Тиролці Сходу".

Що дещо Українців пропало в статистиці Канади також в користь инших народів, про те нема сумніву. Здається, не було би дива, якби показалося, що деякі з Українців позаписувалися навіть за Негрів та Китайців.

І се зробили Українці не з примусу, ні зі страху. І зробили се не тому, що хтось їм так радив робити. Ні, вони зробили се навіть на перекір своїм дорадникам. Всі українські газети в Канаді взивали свій нарід, аби записувався українським. Всі українські інтелігенти взивали його, аби записувався українським. Тимчасом тільки 63,788 записалося Українцями, а канадійський уряд вже зі свого боку добровільно дорахував до українського народу всіх „Галиченів", „Буковинців" і „Русинів" і так дотягнув наше число до 106,721; за те 107,671 Українців записалися Австрійцями, з 53,403 Поляків бодай половина є Українців, зі 100,064 Росіян без сумніву дві третині є Українці. В такий спосіб число Українців в Канаді можнаби обчислити на 307,804 душ. Та хто тільки знає Канаду, той знає, що се число є річуче за мале. Нині можна переїхати Канаду від океану до океану і скрізь найдете Українців, скрізь почуєте українську мову. Се булоб неможливе, якби в Канаді було тільки 307,000 українських душ. Та що з того, коли се мертві душі, коли се тільки етнографічний матеріял/ загублена дитина, що не знає свого імени, ані свого роду, ані свого краю, а знає тільки відгукнутися на заклик: Ходи їсти! Можна сміло сказати, що якби нині шифкартові агенти не знали про наш нарід більше, чим він сам знає, то з тих людий, що вертають з Канади до краю, тільки кождий третий діставсяб з Канади до своєї родини, а два на кождих трох попадалиб як не до Відня, то до Росії, або в якийсь инший чужий край. Нещасна загублена дитина.

Але се нам і пояснює, чому український нарід не міг збудувати своєї держави. Для збудування своєї держави треба насамперед мати національну свідомість! А дурня і в церкві бють! Нарікаймо, кілько хочемо, на ворогів Москалів, чи Польщу, але в Канаді не вороги, тільки ми самі зі своєї темноти та нікчемности так себе скривдили, що найтяжчий ворог не мігби нам більшої кривди придумати. Наші провідники їздять до Отави, бють своїм чолом перед Англійцями, телеграфують до них, пишуть листи, докучають їм домаганнями в імени півміліона канадійських Українців, а сам український нарід дає їм перед Англійцями в лице, бо говорить: Се брехня, що вони вам говорять, бо Українців є тільки 63,000, а все проче — то инші народи, Галичени, Буковинці, Русини, Росіяне, Поляки, Австрійці. І канадійський уряд має рацію нас не слухати, як статистика показує йому, що супроти 63,000 Українців в Канаді стоїть 53,000 Поляків, 100,000 Росіян і 107,000 Австрійців.

Народе бідний! Народе нещасний! Вчися! Освідомляйся! А насамперед навчися бодай того, хто ти є і як маєш себе називати. Не будь загубленою дитиною. Взагалі не будь дитиною. Не дури себе, що національна свідомість не має значіння. Вона так само є необходима, як для малої дитини необхідно знати своє власне імя. Ви ніколи ще не бачили свідомої людини, якаби не знала про себе сказати, хто вона і звідки. Нарід, що не знає навіть свого імени, не має між другими народами більше значіння від німої худобини. Та докиж нам худобою між людьми бути?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НАСЛІДКИ ВІЙНИ НА ПЕРЕПИСЬ НАСЕЛЕННЯ В АМЕРИЦІ

Урядники бюра для переписи населення предсказують, які наслідки війни буде можна заобсервувати (помітити) в найблизчій загальній переписи населення. Межи сими наслідками зачисляють вони такі: населенне Злучених Держав через війну не розмножувалося так, в час мира; число населення поодиноких стейтів, міст та сіл зайшли наслідком війни поважні зміни, бо війна викликала громадні пересунення, деколи численну іміграцію з одного місця на друге; наконець, війна мала теж поважний вплив на національний склад населення.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З СІЧОВОГО РУХУ В НЮ ЙОРКУ

В середу, 11. цвітня відбулись перші загальні збори відновленої Січи ім. Богдана Хмельницького в Ню Йорку. Членів вписалось на зборах 21, з котрих 16 се бувші стрільці славної і геройської Української Галицької Армії.

На зборах вибрано старшину Січи як слідує: Задорецький Петро, голова; Воробець Микола, сотенний; Гривняк Іван, Максимович Микола, Лоєвич Іван, Мацняк Василь, четарі; Фенчинський Микола, секретар.

Ціль Січи як під теперішню пору звісна всім. Деякі газетки ворожих нам таборів зачіпають вже від самих початків по собачому угадати, а це знак що хтось іде.

До Січи можуть приступати українські хлопці і мущини від 18 до 45 літ життя і лише ті, котрі бажають причинитись до скручення голови „білій вороні". До Січового Коша, який знаходиться в Укр. Нар. Домі, сходяться січовики почищо раз на два тижні в середу від 8. до 11. години вечером, де вправляють духа і тіло, щоби в слушний час доложити і свою цеголку в будові національної святині Вільної Самостійної Української Держави.

Чергові збори Січи відбудуться в середу дня 2. мая біжучого року, на котрих буде приниматись добровольців. Тому хто бажає стати в січові ряди, нехай приходить на збори. Знова хтоб бажав близших інформацій про Січ ім. Богдана Хмельницького в Ню Йорку, нехай звертається до січового секретаря, 8 St. Marks Pl., New York. Здорові були!

Фенчинський Микола, секр.

КОГУС, ВОДЕРВЛІТ, ТРОЙ І ОКОЛИЦЯ!

ДНЯ 6-го МАЯ С. Р.

о годині 3-ій пополудни відбудеться в Когус на церковній гали під ч. 198 Онтеріо стріт

ВІЧЕ

на якім обговориться теперішний стан української справи, способи організації Українців в Америці і боротьби з насильством доконаним на українськім народі. 02

Реферат виголосить Др. Володимир Галан, старшина укр. армії.

Хто не уважає себе „гнилою колодою", повинен на вічу явитись.

Комітет Обєднання в Когус, Н. Й.

ПОЗІР! NORTHAMPTON І ОКОЛИЦІ!

Заходами чит. Просвіти ім. І. Франка
— відограєсь —

НАЙМИЧКА

драма в пятьох діях

В НЕДІЛЮ, 6-МАЯ 1923

в укр. галі під українською православною церквою на Newport Avenue в Northampton, Pa.

Початок о годині 7.30 вечером.

Запрошуєсь всіх Українців місцевих і доокличних прибути громадно, бо ся штука перший раз тут граєсь і дуже цікава і займаюча, тож певно що не заведетесь коли прийдете.

02 КОМІТЕТ.

PROVIDENCE, R. I.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— устроює —

тов. ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. С.

В СУБОТУ, ДНЯ 5-го МАЯ С. Р.

в Palace Casino, 171 Charles Street, на Rendal Square

Початок о годині 5-ій сполудня.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

На бали буде грати Українська Банда з Вунсакет.

Проситься громади з Вунсакет, Менвіл, Сентер Фолс, Кромптон і Тавтон взяти участь в бали, бо дохід призначений на боротьбу в Галичині. За добру забаву і услугу ручить

02 КОМІТЕТ.

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Тікет колійовий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ Заки віднесетеся до фірм, котрі іменуються Українцями тільки влітого, що мабуть родились на Україні, або до таких, що забогато обіцюють, удайтесь устно або письмено до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власнім будинку і полагоджує всякі старокраєві справи найліпше, найскорше і під повною гарантією.

T. J. HRYCEY & CO.,
329 S. 4th ST., PHILADELPHIA, PA.

64 СТОРІН КАТАЛЬОГ КНИЖОК 64

ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

NORTH GERMAN LLOYD

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ

для Ваших приятелів і родини на Україні через БРЕМЕН.

Уповномочена лінія українським Урядом для еміґрантів.

За тикетами і другими інформаціями пишіть до

NORTH GERMAN LLOYD
14-16 PEARL ST., NEW YORK
або до котрого небудь уповажненого агента.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

в гарній околиці близько Ню Йорку. Нові доми на легкі місячні сплати. 3 руми $1350 — $300 готівкою; 4 руми $1575 — $400 готівкою; 5 румів $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і штори на місці. Пишіть або зайдіть до:

ГРИГОРАК І МЕЦКА.
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ДІМ

на 6 фамілій з трема шторами. Рент $237.00 місячно, дім на розі. Ціна $18.000. Голоситись до:

A. K., c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J. 00-02

НЕЗВИЧАЙНА ДЕШЕВІСТЬ. ХТО ПЕРШИЙ ТОЙ ЛІПШИЙ.

Фарма 160 акрів, 80 акрів орного поля, 40 будівничого ліса, решта пасовиско, добрий дім на 10 кімнат, стодоля і другі забудовання, 11 коров, 2 коні, 200 курий, вся потрібна машинерія, великий сад, ріка, 2 і пів милі до великого міста. Ціна $4900, готівкою $1900. 97-02

PETER OWDY,
194 Avenue A, близько 12-ої улиці,
New York City

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма в Ню Джерзи, близько Ню Йорку, 55 акрів, 5 акрів ліса, решта добра орна земля, дім на 8 кімнат, вода і ванна і 6 других будинків, 6 коров, 2 коні, 200 курий, 10 качок, безроги, вся потрібна машинерія, пів милі до міста і колеї, богато сіна, вівса, картофлі, кукурузи. Ціна $5000, готівкою $2000. 97-02

Фарма 52 акрів доброї землі, ліс, сад, ріка, дім на 8 кімнат, 5 других будинків, 2 корови, 2 коні, 150 курий, вся машинерія, 1 миля до великого міста. Ціна $2500, готівкою $1000.

S. POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

ПОТРІБНО АГЕНТІВ

працюючих при Real Estate або асекурації, стало або у вільний час. Дохід неограничений. Даємо адреси до костумерів. Голоситись пополудни. 02-7

Manager, Room 244,
206 Broadway, New York

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Її зміст такий: Поворот до рідного села; Доля і на цвинтарі; У коваля Мартина; Тихий сільський рай; Керниця біля хреста; Неділя на селі; За потоком; Юрко; Грім з ясного неба; Матвій; На перший огонь; Перші воєнні вісти; Мадяри в селі; Смерть і похорон Федихи; Селянське серце; Утікачі; Везуть ранених; Битва; Сліди цісарської забави; Кубанці в селі; Салдати; Обрусителі при роботі; Шингуни; Жиди; Гіркі думки; Матвієвий метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Казка за сидача; Лиха вістка; Весна; У шпиталі; Весілля; Відворот російської армії; Вертають „свої"; Під судом; Розбиті душі; В табор; Відгук російської революції; При битій дорозі.

ЦІНА 85 ЦЕНТІВ.

Хто замовить більше книжок, даємо відповідний опуст. Гроші і замовлення шліть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТВОРИ БОГДАНА ЛЕПКОГО

В ДВОХ ТОМАХ.

(Нове видання).

Галицька Накладня Якова Оренштайна видала в Німеччині твори Богдана Лепкого в двох великих томах (оба томи обіймають майже тисячу сторін великої вісімки). Перший том обіймає поезії; другий оповідання.

Видання розкішне, на гарному папері.

Се видання можна дістати в книгарні „Свободи".

Оба томи разом коштують без оправи $4.25, в оправі $5.50.

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ROYAL MAIL

Часті відізди межи НЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГ на нових великих чудових „О" кораблях. Модерні під кождий оглядом.

ОНІО, ORCA, ORDUNA, ORBITA

	До Европи		ЦІНИ	З Европи	
	2-га кл.	3-та кл.		2-га кл.	3-та кл.
ГАМБУРГ	$130	$103.50		$130	$102.50
КИЇВ	$150	$116.50		———	$116.50
ХАРКІВ		$116.50			$116.50

Цілковито приватні кабіни в 3-ій класі.

ВАЖНЕ! Не тратіть часу купити шифкарти для Вашої родини в Европі. Нова квота отвирається 1-го липня.

Голоситься до агентів або

The Royal Mail Steam Packet Co.,
26 Broadway, New York City

ЧИМ ПОЯСНИТИ?

Чим пояснити факт, що декотрі Українці добре заробляють та знають усних в житю, а другі не знають сего. Люди знаючі англійську мову мають ліпший успіх як ті, що не знають його. В Америці все залежить від знання англійського язика. Після нашої легкої системи. Ви научитесь його протягом 3 місяців почтою. Пробна лекція і подрібности висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійські. Адресуйте: (1)

First American Preparatory School,
Dept. 46, 525 W. 47th St.,
New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КУПЛЮ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ СТРОЇ

як мужеські так женські. Хто має їх цілі або частини в себе, ласкаво проситься голосити до: 02-03

OSKAR, Photographer,
445 E. 6th Street, New York, N. Y.

ДЯКОУЧИТЕЛЯ, розуміючого добре своє діло, потребую сейчас. Платня після умови. Голоситись до: Rev. Stephen Sklepkovich, 152 Lehigh Avenue, Palmerton, Pa. 96,98,00,02

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ.

Голоситися під число: 02-04
585 Grove Street,
Jersey City, N. J.
ріг 12-ої улиці.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Марія Скубова, українська акушерка, повідомляє отсим, що її теперішна адреса є: 94-02

98 EAST 7th STREET,
bet. 1st Ave. & Ave. A, New York City
перший поверх.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ

штор корнеровий, місячний оборот $3,500, між Славянами і Американцями. Торг всьо кеш. Продам по приступній ціні.

Голоситись до: 00-02
A. K., c/o Svoboda,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДР. МИХАЙЛО БАБЮК

Подаю до відома всім Рогатинцям перебуваючих в Америці, що я назад повернув до Рогатина і веду адвокатську канцелярію в Рогатині. Хто отже мене потребує, най звернеся до мене. Адреса моя до краю: Dr. Mychail Babjuk, Rohatyn, East Galicia, Europe. 00-05

ПОТРІБНО 50 РОДИН

ДО ПРАЦІ ПРИ ОБРОБЛЮВАННЮ ЦУКРОВИХ БУРАКІВ В

OWOSSO SUGAR COMPANY
OWOSSO, MICH.

Пан Генри Сметана є тепер в Ню Йорку і 9. мая заплатит кождій родині дорогу яка надається до повисшої праці. 00-02

ПЛАТИМО $23 ЗА АКЕР

помешкание даром, малий огород і є тут инші нагоди до праці по скінченню роботи коло бураків.

По дальші інформації пишіть до:

MR. HENRY SMETANA
c/o HOTEL SEVILLE,
E. 29th St. & Madison Ave., N. Y. City

і подайте число і літа дітий. Пишіть сейчас.

STAMPING!

Маємо на складі всякі стемповані річи хрестиками і до гафтовання як: Обруси, Ручники, Простирала, Фрески для дітий, Фіранки, Скафи і т. п. Прибори до вишивання, канва, Нитки D. M. C., Шовк до гафтовання і на Светри, френзлі і тримінг до українських строїв. Для Братств і Товариств котрі улаштовують Базарі і виграваки, маємо много дуже гарних річий, котрі надаються на сю ціль. Адреса:

EUROPEAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYKIT

Охоронач для мущин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 82 Beekman St., New York
Пишіть по циркуляр

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, вислене нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

Український Лікар С. КАУФМАН
хронічні і внутрішні слабости
111 EAST 7th ST., NEW YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторія, Л. Ай.
488 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціаліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant